

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

જય ચંદ્ર મોહપાત્રા

વિરુદ્ધ

જમીન સંપાદન અધિકારી, રાયગડા

નવેમ્બર ૨૨, ૨૦૦૪

[ન્યાયમૂર્તિ એન. સંતોશ હેગડે અને ન્યાયમૂર્તિ એસ. બી. સિન્હા]

દીવાની કાર્યરિતી સંહિતા, ૧૯૦૮:

કલમ ૪૭, ૧૫૧ અને ૧૫૨, આદેશ ૪૭ નિયમ ૧-જમીન સંપાદન અધિનિયમ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી રેફરન્સ કોર્ટ-તેના અગાઉના આદેશની સમીક્ષા કરવાની સત્તા-વળતરમાં વધારો કરતી રેફરન્સ કોર્ટ પરંતુ અધિનિયમના લાભો મંજૂર નહીં-દાવેદાર દ્વારા અરજી-લાભ આંશિક રીતે મંજૂર-સ્પષ્ટતા માટે આગળની અરજી પર, અધિનિયમ હેઠળ વધુ લાભો આપતી રેફરન્સ કોર્ટ ૬૮/૧૯૮૪-આદેશ પર સવાલ ન ઉઠાવવાનું જણાવો પરંતુ રાજ્યના વાંધાને મંજૂરી આપતી અદાલતનો અમલ કરો કે રેફરન્સ કોર્ટ તેના હુકમની વધુ સમીક્ષા ન કરે-ધારો કે, જો રેકૉર્ડની હકીકત પર સ્પષ્ટ ભૂલ હોય તો તેના અગાઉના આદેશની સમીક્ષા કરવા માટે રેફરન્સ કોર્ટ પર કોઈ પ્રતિબંધ

નથી-અમલ કરવો અદાલતને કાયદાની સક્ષમ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમની પાછળ જવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી-રાજ્યએ હુકમને અંતિમતા પ્રાપ્ત કરવાની મંજૂરી આપી હોવાથી, રેકૉર્ડ દ્વારા અટકાવ અમલમાં આવે છે-જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૮૯૪ - કલમ ૧૮, ૨૩(૧-એ), ૨૩(૨), ૨૬ અને ૨૮-રેકૉર્ડ દ્વારા એસ્ટોપેલ-એસ્ટોપેલ.

અપીલકર્તાની કેટલીક જમીનો જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૮૯૪ હેઠળ હસ્તગત કરવામાં આવી હતી.આ પુરસ્કાર ૧૯૮૧માં આપવામાં આવ્યો હતો.રેફરન્સ કોર્ટે તેના તારીખના ૨૭.૧૧.૧૯૯૦ ના આદેશ દ્વારા વળતરમાં વધારો કર્યો હતો, પરંતુ દાવેદારને સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૮૪નો લાભ આપ્યો ન હતો.બાદમાં, અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓ પર સોલેશિયમ વધારીને ૩૦ ટકા કરવામાં આવ્યું હતું અને કલમ-૨૮હેઠળ લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. કાયદાની મંજૂરી રેફરન્સ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવી હતી.અપીલકર્તાએ કાયદાની કલમ ૨૩ (૧એ) અને ૨૩ (૨) હેઠળ લાભ ન આપવાના સંદર્ભમાં જરૂરી સ્પષ્ટતા માટે દીવાની કાર્યરિતી સંહિતા, ૧૯૦૮ના આદેશ ૪૭ નિયમ ૧ અને કલમ ૧૫૨ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૫૧ હેઠળ આગળની અરજી દાખલ કરી હતી. રેફરન્સ કોર્ટે તારીખ ૮.૧૦.૧૯૯૬ ના આદેશ દ્વારા કલમ ૨૩ (૧એ) અને ૨૩(૨) અધિનિયમ હેઠળ લાભોની મંજૂરી આપી હતી

રાજ્યએ ઉપરોક્ત આદેશ પર સવાલ ઉઠાવ્યો ન હતો.જો કે, અમલ કરતી અદાલતે સામાવાળાના વાંધાને મંજૂરી આપી હતી કે હુકમનામું એકવાર સુધારવામાં આવ્યું હોવાથી, તે જ 'અંતિમ' બની ગયું હતું અને રેફરન્સ કોર્ટને હુકમનામામાં વધુ સુધારો કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી જેથી કાયદાની કલમ ૨૩(૧એ) અને ૨૩(૨) હેઠળ લાભ આપવામાં આવે. હાઈકોર્ટે આ આદેશને માન્ય રાખ્યો હતો. અસંતુષ્ટ, દાવેદાર વર્તમાન અપીલ દાખલ કરી હતી.

અપીલને મંજૂરી આપતા, કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો કે;

૧.૧. કાયદામાં રેફરન્સ કોર્ટ પર તેના અગાઉના આદેશની સમીક્ષા કરવા માટે કોઈ પ્રતિબંધ અસ્તિત્વમાં નથી જો દીવાની કાર્યરિતી સંહિતા, ૧૯૦૮ ના આદેશ ૧૭, નિયમ ૧ ની દ્રષ્ટિએ રેકૉર્ડની સપાટી પર સ્પષ્ટ ભૂલ અસ્તિત્વમાં હોય.રેફરન્સ કોર્ટે સ્વીકાર્યું હતું કે અપીલકર્તાને કલમ ૨૩(૧) અને ૨૩(૨) ની શરતો તેમજ જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૮૯૪ની કલમ ૨૮ની શરતોમાં લાભ આપવામાં આવ્યો ન હતો, જેમ કે અધિનિયમ ૬૮ ઓફ ૯૮૪ દ્વારા સુધારવામાં આવ્યો હતો, જેના માટે અપીલકર્તા હકદાર હતો.આ કાયદો ૬૮/૧૯૮૪ એક ફાયદાકારક કાયદો છે અને આમ, તે હેઠળ ઉદ્ભવતા લાભોને સામાન્ય રીતે મજબૂત અને નક્કર કારણો સિવાય દાવેદારને નકારી શકાય નહીં.

[૨૪૦-B-C; ૨૩૯-G-H; ૨૪૦-C]

સાવિત્રી કેરે વિરુદ્ધ યુ. પી. આવાસ અને વિકાસ પરિષદ અને અન્યો, [૨૦૦૩] ૬ એસ.સી.સી. ૨૫૫, પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧.૨. કાયદાની સક્ષમ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમનામું યોગ્ય રીતે સુધારી શકાય છે.દાવેદાર દ્વારા તેની સમીક્ષા માટે દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી પર આ રીતે સુધારેલ હુકમનામું અંતિમ બને છે.તાત્કાલિક કેસમાં રેફરન્સ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ૮.૧૦.૧૯૯૬ તારીખના આદેશને મૂળ હુકમનામામાં જ્યાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો તે કારણોસર અંતિમતા પ્રાપ્ત થઈ છે.અમલની અદાલત હુકમની પાછળ ન જઈ શકી હોત.હુકમનામામાં સુધારો કરીને ૮.૧૦.૧૯૯૬ તારીખનો આદેશ પસાર કરવામાં રેફરન્સ કોર્ટ ક્યાં સાચી હતી કે નહીં તે પ્રશ્નમાં જવા માટે તેની પાસે કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નહોતું.જો રાજ્ય તેનાથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ હોત તો તે હાઈકોર્ટ સમક્ષ યોગ્ય અરજી દાખલ કરીને આ બાબતને લઈ શક્યું હોત.પરંતુ આ હુકમને અંતિમતા પ્રાપ્ત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, અમલ કરતી અદાલત દીવાની કાર્યરિતી સંહિતાની કલમ ૪૭ હેઠળ અથવા અન્યથા અરજી દાખલ કરીને રાજ્યને તેની સમક્ષ ઉપરોક્ત પ્રશ્નને આંદોલન કરવાની મંજૂરી આપી શકી ન હોત.આ પ્રકારના કિસ્સામાં, રેકૉર્ડ દ્વારા અવરોધનો સિદ્ધાંત

અમલમાં આવશે.અમલ કરતી અદાલતને સુધારેલા હુકમની શરતોમાં આગળ વધવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.[૨૪૧-B-C, A-B, C-D, E]

નટવર મેલસિંહ અને અન્યો વિરુદ્ધ વિશેષ જમીન સંપાદન અધિકારી દ્વારા બાઈ શંકરીબેન (મૃત) અને અન્ય, [૧૯૯૬] ૪ એસ.સી.સી. ૫૩૩ પર આધાર રાખ્યો હતો.

દીવાની અપીલી હુકુમત: સિવિલ અપીલ નં. ૭૫૧૮-૭૫૧૯/૨૦૦૪.

અપીલકર્તા વતી જનાર્દન દાસ, એસ. મિશ્રા અને સુશ્રી મૌસમી ગહેલોત.

સામાવાળા માટે એમ. આર. કીર્તિરેનુ મિશ્રા.

ન્યાયાલયનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ એસ. બી. સિંહા દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.

પરવાનગી આપવામાં આવી.

ઓરિસ્સા રાજ્યએ જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૮૯૪ (ટૂંકમાં 'અધિનિયમ') ની કલમ ૪ (૧) હેઠળ અથવા તેના વિશે એક જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે સાથે અપીલકર્તાની જમીનોનું સંપાદન કરવામાં આવ્યું હતું.ઉપરોક્ત સંપાદનના સંદર્ભમાં એક એવોર્ડ ૧૩.૦૯.૧૯૮૧ પર પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને રાજ્ય દ્વારા ૧૫.૦૯.૧૯૮૧ પર જમીનનો કબજો લેવામાં આવ્યો હતો.ચુકાદામાં નિર્દિષ્ટ વળતરની માત્રાથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ હોવાને કારણે, અપીલકર્તાએ અહીં કાયદાની કલમ ૨૬ની શરતોમાં

તેમાં વધારો કરવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી, જેને કલેક્ટર દ્વારા પ.૧૨.૧૯૮૯ પર સિવિલ કોર્ટમાં મોકલવામાં આવી હતી.

જો કે જમીનના મૂલ્યને લગતા વળતરની રકમ રેફરન્સ કોર્ટ દ્વારા ૨૭.૧૧.૧૯૯૦ ના આદેશ દ્વારા વધારવામાં આવી હતી, પરંતુ કાયદાની કલમ ૨૩ (૧એ), ૨૩ (૨) અને ૨૮ હેઠળ તેના સંબંધમાં અન્ય વૈધાનિક લાભો આપવામાં આવ્યા ન હતા.આ આદેશ સામે રાજ્ય સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજીને હાઈકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.અપીલકર્તાએ એમ. જે. સી. નંબર <આઈ. ડી. ૨> તરીકે સોલેટિયમ ઉર્ફે ૩૦ ટકાની ચુકવણી વધારવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી, જેને <આઈ. ડી. ૧> ના આદેશ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તાએ કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ લાભ આપવા માટે સુધારા માટે અરજી દાખલ કરી હતી, જેને રેફરન્સ કોર્ટ દ્વારા ૩૦મી જુલાઈ, ૧૯૯૩ના આદેશના સંદર્ભમાં મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.તે જ દિવસે, અહીં અપીલકર્તાએ ચુકાદા અને હુકમની સમીક્ષા માટે તેમજ કાયદાની કલમ ૨૩ (૧એ) અને ૨૩ (૨) હેઠળ લાભ ન આપવાના સંદર્ભમાં તેમાં જરૂરી સ્પષ્ટતા માટે આદેશ ૪૭ નિયમ ૧ અને દીવાની કાર્યરિતી સંહિતાની કલમ ૧૫૨ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૫૧ હેઠળ કથિત અન્ય અરજી દાખલ કરી હતી. આ અરજીનો અહીં સામાવાળા દ્વારા વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો.સિવિલ જજ (સિનિયર ડિવિઝન), ગુનુપુર, પક્ષકારો દ્વારા વિગતવાર ઉઠાવવામાં આવેલી

દલીલો અને કાયદાની સંબંધિત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને ૮.૧૦.૧૯૯૬ ના ચુકાદા અને આદેશને કારણે આ ચુકાદો આવ્યો હતો:

"મેં પહેલેથી જ ઉપર ચર્ચા કરી છે કે આદેશના છેલ્લા વાક્યમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે ઉપરોક્ત હુકમોને રદ કરવામાં આવ્યા હતા પરંતુ તે અજાણતાં થયેલી ભૂલ છે કારણ કે, પેરા ૪ માં સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે ઉપરોક્ત ચુકાદો અને હુકમનામું સુધારવામાં આવ્યું હતું અને આદેશ અરજીમાં પણ અગાઉના ચુકાદાના એક ભાગને કાઢીને અને તે જગ્યાએ આદેશ અને ચુકાદા અને તારીખના ૨૭.૧૧.૯૦ ના હુકમનામામાં ઉલ્લેખિત કેટલાક અન્ય શબ્દોને બદલીને સુધારણા શબ્દનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.ઉપર ઉલ્લેખિત જમીન સંપાદન અધિનિયમની વિવિધ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપરોક્ત નિર્ણયો પર આધાર રાખીને, આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે અરજદાર અધિનિયમની કલમ ૪ (૧) હેઠળ જાહેરનામાની તારીખથી હસ્તાંતરણની તારીખ સુધી ૧૨ ટકા વ્યાજની રકમ મેળવવા માટે હકદાર છે.કલમ-૨૩(૧)(એ) અનુસાર જમીનના બજાર મૂલ્ય પર સોલેશિયમ ઉર્ફે ૩૦ ટકા મેળવવા માટે પણ હકદાર છે. અધિનિયમની કલમ ૨૩ (૨) ને ધ્યાનમાં રાખીને અને વધેલા દર પર વ્યાજને ધ્યાને રાખી અને સુધારેલા અધિનિયમ ૬૯/૧૯૮૪ ની કલમ-૨ મુજબ હક્ક દાર છે. આપણી પોતાની હાઈકોર્ટના નિર્ણય મુજબ, વોલ્યુમ. ૮૧ (૧૯૯૬) સી. એલ. ટી. પાનું ૪૦૮ (ઉપર).તેથી સેક હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને તે મુજબ હુકમનામું સુધારવું જરૂરી છે. ૧૫૨ સી. સિ.પ્રો.કો. અને કલમ ૧૫૧ સી. સિ.પ્રો.કો. હેઠળ અંતર્ગત સત્તાનો ઉપયોગ કરીને આદેશ/હુકમનામું નીચે પ્રમાણે સુધારવામાં આવે છે:

હુકમનામામાં ઉલ્લેખિત સોલેટિયમનો દર ૧૫ ટકાને બદલે ૩૦ ટકા સુધારવો જોઈએ.૩૦.૭.૯૩ તારીખના હુકમ મુજબ હુકમ/હુકમનામામાં દાખલ કરવામાં આવેલા ભાગને નીચે મુજબ સુધારવામાં આવે:

કલેક્ટરને જમીનનો કબજો લેવાની તારીખથી આવી વધારાની ચૂકવણીની તારીખ સુધી આવી વધારાની રકમ પર દર વર્ષે ૯ ટકાના દરે વ્યાજ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે અને અરજદાર પણ કલમ મુજબ એક વર્ષના ઉક્ત સમયગાળાની સમાપ્તિની તારીખથી દર વર્ષે ૧૫ ટકા વ્યાજ મેળવવા માટે હકદાર છે. અધિનિયમ, ૧૯૮૪ની કલમ ૨૮ દ્વારા સુધારેલ છે. અધિનિયમ, ૧૯૮૪ ની કલમ ૬૮ " .

નિર્વિવાદપણે, સામાવાળા દ્વારા ઉપરોક્ત આદેશની શુદ્ધતા અથવા અન્યથા પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો.તેથી, તેને અંતિમતા પ્રાપ્ત થઈ.ઉપરોક્ત સુધારેલ હુકમનામું અપીલકર્તા દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું હતું જે ઇ. પી. <આઈ. ડી. ૧> તરીકે નોંધાયેલું હતું.કથિત કાર્યવાહીમાં વાંધો સામાવાળા દ્વારા અહીં દીવાની કાર્યરિતી સંહિતાની કલમ ૪૭ હેઠળ કથિત રીતે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.૨૮.૦૮.૧૯૯૯ ના આદેશ દ્વારા, ઉપરોક્ત વાંધાને કાર્યકારી અદાલત દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી કે હુકમનામું એકવાર સુધારવામાં આવ્યું હોવાથી તે અંતિમ બની ગયું હતું અને તેથી રેફરન્સ કોર્ટને હુકમનામામાં વધુ સુધારો કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી.તેનાથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ અપીલકર્તાએ અહીં હાઈકોર્ટ સમક્ષ સિવિલ રિવિઝન અરજી દાખલ કરી હતી, જે વિવાદિત વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને તારીખના ૧૭.૬.૨૦૦૩ ના આદેશને કારણે ફગાવી દેવામાં આવી છે, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે સિવિલ કોર્ટને કાયદાની કલમ ૨૩ (A), ૨૩ (૨) અને ૨૮ હેઠળ લાભની મંજૂરીના સંદર્ભમાં હુકમનામામાં સુધારો કરવાનો આદેશ પસાર કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી.

અપીલકર્તા વતી હાજર વિદ્વાન કાઉન્સેલ શ્રી જનાર્દન દાસ રજૂ કરશે કે હુકમનામું સુધારવા માટેની અરજીને ૮.૧૦.૧૯૯૬ તારીખના આદેશ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી જે અંતિમતા પ્રાપ્ત કરી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, કાર્યકારી અદાલત અને પરિણામે ઉચ્ચ અદાલતે વાદગ્રસ્ત ચુકાદો પસાર કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી હતી.

બીજી તરફ સામાવાળા વતી હાજર વિદ્વાન કાઉન્સેલ એમ. આર. કીર્તિ રેનુ મિશ્રાએ વિવાદિત વાદગ્રસ્ત ચુકાદોને સમર્થન આપ્યું હતું અને દલીલ કરી હતી કે બારમાં ઉઠાવવામાં આવેલો પ્રશ્ન નટવર મેલસિંહ અને અન્યો વિરુદ્ધ વિશેષ જમીન સંપાદન અધિકારી અને અન્ય [(૧૯૯૬) ૪ એસસીસી ૫૩૩] દ્વારા બાઈ શકરીબેન (મૃત) કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય દ્વારા ઉકેલાયો છે.

જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૮૪ના કારણે તેમાં ઉલ્લેખિત લાભો જમીનના માલિકોને ઉપલબ્ધ થઈ ગયા હતા જો વળતરની મંજૂરી અથવા વૃદ્ધિ સંબંધિત કાર્યવાહી કલેક્ટર અથવા રેફરન્સ કોર્ટ સમક્ષ ૩૦.૪.૧૯૮૨ થી ૨૪.૯.૧૯૮૪ વચ્ચે બાકી હતી.ઉપરોક્ત સમયગાળા દરમિયાન કાર્યવાહી બાકી હતી તે વિવાદમાં નથી.

કાયદામાં, જો તે કાયદામાં અન્યથા જાળવવા યોગ્ય હોય તો ક્રમિક રીતે સમીક્ષા માટે અરજીઓ દાખલ કરવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી.સિવિલ કોર્ટે અહીં અપીલકર્તાને વધેલા વળતરની રકમના ૩૦ ટકાના દરે રાહતનો લાભ તેમજ સુધારા અધિનિયમ/૧૯૮૪ હેઠળ વિચારવામાં આવેલી વધારાની રકમ અને વ્યાજ પણ મંજૂર કર્યું ન હતું.ઉપરોક્ત લાભો માટે, અપીલકર્તા કલમ ૨૩

(૧એ), કલમ ૨૩ (૨) અને કાયદાની કલમ ૨૮ની શરતોમાં પણ હકદાર હતો. તે કહેવાની એક વાત છે કે કલમ ૨૩ (૧એ) હેઠળ વધારાની રકમ, કલમ ૨૮ હેઠળ વધેલું વ્યાજ અને કલમ ૨૩ (૨) હેઠળ સોલેટિયમ આપવાનું ચૂકવું એ કારકુની અથવા અંકગણિત ભૂલ ન હોઈ શકે, જેના સંબંધમાં અમલ કરતી અદાલત રાહત આપવા માટે હકદાર નહીં હોય, પરંતુ તે કહેવાની બીજી બાબત એ છે કે તેની અનુદાન કાયદામાં પ્રભાવશાળી રહેશે, ભલે રેફરન્સ કોર્ટ આ વતી કરવામાં આવેલી યોગ્ય અરજી પર અને તેના મનની અરજી પર એવું માને છે કે દાવેદારને ઉપલબ્ધ વૈધાનિક લાભો તેને આપવામાં આવ્યા ન હતા અને તે વતી આદેશ પસાર કરીને તેમાં સુધારો કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. હુકમનામું.ભૂતપૂર્વ પ્રકૃતિના કિસ્સામાં, અમલ કરતી અદાલતને આ આધાર પર આવો આદેશ પસાર કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર ન હોઈ શકે કે તે હુકમની પાછળ ન જઈ શકે, પરંતુ કાયદામાં રેફરન્સ કોર્ટ પર તેના અગાઉના આદેશની સમીક્ષા કરવા માટે કોઈ અવરોધ અસ્તિત્વમાં નથી જો ત્યાં હોય તો દીવાની કાર્યરિતી સંહિતાના આદેશ ૪૭, નિયમ ૧ ના સંદર્ભમાં રેકૉર્ડની સામે સ્પષ્ટ ભૂલ.આવા અધિકારક્ષેત્રને રેફરન્સ કોર્ટને નકારી શકાય નહીં.આ કાયદો ૬૮/૧૯૮૪ એક ફાયદાકારક કાયદો છે અને આમ, તે હેઠળ ઉદ્ભવતા લાભોને સામાન્ય રીતે મજબૂત અને નક્કર કારણો સિવાય દાવેદારને નકારી શકાય નહીં.

બાઈ શકરીબેન (સુપ્રા) માં, એવોર્ડ ૧૯.૫.૧૯૮૦ પર પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને રેફરન્સ કોર્ટે ૨૦.૮.૧૯૮૩ પર કાયદાની કલમ ૨૬ હેઠળ

આદેશ અને હુકમનામું પસાર કર્યું હતું.રાજ્યએ આ મામલાને અપીલમાં રાખ્યો હતો પરંતુ દાવેદારોએ ન કર્યો.

ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિમાં કોર્ટે એવું માન્યું હતું કે કાર્યકારી અદાલતને હુકમનામામાં સુધારો કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી કારણ કે તે હુકમની પાછળ ન જઈ શકે.કમનસીબે, આ કેસમાં હુકમનામું પસાર કરનાર અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમનામામાં સુધારાના આદેશ અને અમલ કરતી અદાલત વચ્ચેના તફાવતનો પ્રચાર કરવામાં આવ્યો ન હતો.

સાવિત્રી કૈરે વિરુદ્ધ યુ.પી. આવાસ અને વિકાસ પરિષદ અને અન્યો [(૨૦૦૩) ૬ એસ.સી.સી. ૨૫૫] કેસમાં આ અદાલતની ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેન્ચ સમક્ષ એક પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો કે શું યુ. પી. અવસ ઈવમ વિકાસ પરિષદ અધિનિયમ, ૧૯૬૫ હેઠળ કરવામાં આવેલા હસ્તાંતરણોના સંબંધમાં દાવેદારોને લાભો/૧૯૮૪ના સુધારા અધિનિયમ ઉપલબ્ધ હતા કે કેમ.આ અદાલતે, આવા લાભો ઉપલબ્ધ હોવાનું ઠરાવતી વખતે, આવી રાહત આપી હતી:

"૨૬. એકવાર ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો કે વળતર આપવા માટે સુધારા અધિનિયમ/૧૯૮૪ લાગુ પડે છે, એવું લાગે છે કે વધારાના વળતર ન આપવાના ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદામાં કેટલીક કારકુની ભૂલ આવી છે.હકીકતમાં, અમે જે નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છીએ તે અનુસાર, દાવેદારો પણ જમીન સંપાદન અધિનિયમની કલમ ૨૩ (૧-એ) હેઠળ વધારાના વળતર મેળવવા માટે હકદાર છે. વધુમાં, દાવેદારો પ્રથમ વર્ષ માટે ૯ ટકા અને પછીના વર્ષો માટે ૧૫ ટકાના દરે વ્યાજ મેળવવા માટે પણ હકદાર છે.

વધુમાં, આ કિસ્સામાં ૮.૧૦.૧૯૯૬ તારીખના ઉપરોક્ત આદેશને અંતિમ સ્વરૂપ મળ્યું છે, કારણ કે મૂળ હુકમનામામાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.બાઈ શકરીબેન (ઉપરોક્ત) ના ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને કાર્યકારી અદાલત પોતે આ હુકમની પાછળ ન જઈ શકી હોત.આમ, કાર્યકારી અદાલતે ખોટા આધાર પર વાદગ્રસ્ત ચુકાદો પસાર કરવા માટે આગળ વધ્યા.કાર્યકારી અદાલત તેના મર્યાદિત અધિકારક્ષેત્રને ધ્યાનમાં રાખીને આ પ્રશ્નમાં જઈ શકી ન હોત કે શું રેફરન્સ કોર્ટ હુકમનામામાં સુધારો કરીને ૮.૧૦.૧૯૯૬ તારીખનો આદેશ પસાર કરવામાં સાચી હતી કે નહીં.એક્ઝિક્યુટિંગ કોર્ટ પાસે ઉપરોક્ત પ્રશ્નમાં જવા માટે કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નહોતું.કાયદાની સક્ષમ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમનામું યોગ્ય રીતે સુધારી શકાય છે.દાવો કરનાર દ્વારા તેની સમીક્ષા માટે દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી પર આ રીતે સુધારેલ હુકમનામું અંતિમ બને છે.જો રાજ્ય તેનાથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ હોત, તો તે હાઈકોર્ટ સમક્ષ યોગ્ય અરજી દાખલ કરીને આ બાબતને લઈ શક્યું હોત. પરંતુ ઉપરોક્ત આદેશને અંતિમતા પ્રાપ્ત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, અદાલત દીવાની કાર્યરિતી સંહિતાની કલમ ૪૭ હેઠળ અરજી દાખલ કરીને અથવા અન્યથા અમલ કરતી અદાલત સમક્ષ ઉપરોક્ત પ્રશ્નને ફરીથી દાખલ કરવાની મંજૂરી આપી શકી ન હોત.આ પ્રકારના કિસ્સામાં, રેકૉર્ડ દ્વારા અવરોધનો સિદ્ધાંત અમલમાં આવશે.

ઉપરોક્ત કારણોસર, વિવાદિત ચુકાદાઓને ટકાવી શકાતા નથી જે તે મુજબ અલગ રાખવામાં આવે છે.એક્ઝિક્યુટિંગ કોર્ટને આથી સુધારેલા હુકમની

શરતોમાં આગળ વધવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.ઉપરોક્ત નિર્દેશો સાથે અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.